

De Oude Wereldorde Nadert Haar Einde – Een Nieuwe Wereldorde Doemt Op

De verraad van Gaza behoort tot de meest diepgaande morele mislukkingen van de vroege 21e eeuw – een traag voltrekkend verraad dat de na-Holocaust belofte van “Nooit Meer” aan flarden scheurde en de broosheid van het internationaal recht blootlegde wanneer het geconfronteerd wordt met brute macht en politieke opportuniteit. Gedurende 29 maanden, vanaf oktober 2023, keek de wereld toe hoe Gaza onophoudelijke verwoesting onderging: huizen gereduceerd tot puin, ziekenhuizen doelwit, kinderen uitgehongerd, hele families uitgewist. De beelden waren niet te ontlopen – uitgehongerde baby's, geamputeerden zonder verdoving, met de hand gegraven massagraven – en toch was de reactie van hen die claimden hoeder te zijn van de wereldwijde normen, op zijn best machteloze retoriek en op zijn slechtst actieve medeplichtigheid via veto's, wapenleveringen en diplomatieke dekking.

“Nooit Meer” werd geboren uit de as van Auschwitz en Treblinka, een gelofte geëet in het geweten van de mensheid na de industriële moord op zes miljoen Joden en miljoenen anderen. Het werd de morele hoeksteen van de orde na 1945: het Genocideverdrag van 1948, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de principes van Neurenberg die verklaarden dat misdaden tegen de menselijkheid grenzen en soevereiniteit overstijgen. Toch brak die belofte in Gaza. VN-experts, waaronder de Speciale Rapporteur voor de mensenrechtensituatie in de Palestijnse gebieden, beschreven patronen die overeenkomen met genocide – het doden van groepsleden, het toebrengen van ernstig lichamelijk of geestelijk letsel, het opzettelijk creëren van levensomstandigheden die gericht zijn op fysieke vernietiging. De Onafhankelijke Internationale Onderzoekscommissie achtte de Israëlische autoriteiten verantwoordelijk voor oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid, waaronder uithongering als oorlogsvoering, uitroeiing, gendervervolging en gedwongen verplaatsing. Het Internationaal Gerechtshof (ICJ) oordeelde in voorlopige maatregelen van januari 2024 dat het aannemelijk was dat handelingen verboden onder het Genocideverdrag plaatsvonden, en gelastte Israël dergelijke handelingen te voorkomen, hulp te waarborgen en opruiming te bestraffen. Latere bevelen en adviesadviezen versterkten de verplichtingen om humanitaire toegang te faciliteren, inclusief voor UNRWA, en verklaarden aspecten van de bezetting onwettig.

Dit waren geen obscure juridische voetnoten; het waren bindende uitspraken van 's werelds hoogste gerechtshof en gezaghebbende VN-instanties. Toch was de naleving minimaal. Israël beperkte of blokkeerde hulp – UNRWA werd geschorst, grensovergangen maandenlang gesloten, humanitaire corridors gemilitariseerd of geprivatiseerd tot dodelijke chaos. Tegen 2025–2026 keerden hongersnoodomstandigheden terug, met rantsoenen teruggebracht tot fracties van de calorische behoefte, protheses voor duizenden geamputeerden geblokkeerd en medische evacuaties stopgezet. Meer dan 70.000 Palestij-

nen gedood (waarschijnlijk veel meer als indirecte sterfgevallen door ziekte, honger en gebrek aan zorg worden meegeteld), één op de vijf kinderen wereldwijd levend in conflictgebieden met Gaza als epicentrum van lijden. De wereld wist het – real-time satellietbeelden, journalistieke verslagen, NGO-rapporten – en toch stokte de machinerie van verantwoording.

Het verraad van de internationale gemeenschap was institutioneel. De VN-Veiligheidsraad, verlamd door herhaalde Amerikaanse veto's, slaagde er niet in staakt-het-vuren of humanitaire pauzes af te dwingen. Resoluties die onmiddellijke stopzetting van vijandelijkheden, onvoorwaardelijke hulp en vrijlating van gijzelaars eisten, werden geblokkeerd – vaak met Washington als enige tegenstem – ondanks bijna universele steun van andere leden. Humanitaire “pauzes” werden voorgesteld en ge veto; oproepen tot naleving van ICJ-besluiten genegeerd. De VS, Israël's trouwste bondgenoot, zette militaire hulp voort terwijl burgerdoden werden betreurd in zorgvuldig genuanceerde taal, het conflict framend als zelfverdediging tegen Hamas terwijl de bredere belegering en bezetting werden ontweken. Bondgenoten in Europa en elders gaven bezorgde verklaringen af, maar vertaalde die zelden in concrete druk – sancties uitgesteld, wapenexporten voortgezet, diplomatieke erkenning intact.

Dit was geen louter passiviteit; het was selectieve blindheid. De belofte van “Nooit Meer” werd decennialang selectief ingeroepen – terecht voor de Holocaust, voor Bosnië, voor Rwanda met terugwerkende kracht – maar in Gaza veranderde de rekensom. Politieke allianties, lobby-invloed en strategische belangen wonnen het van universele principes. Het resultaat: een volk opgesloten in een openluchtsgedang, blootgesteld aan bombardementen en blokkade, terwijl de wereldorde die beweerde zulke gruwelen te voorkomen wegkeek of ze mogelijk maakte. Het verraad verdiepte zich met elk veto, elke vertraagde konvooi, elke “gedachten en gebeden”-verklaring uit hoofdsteden die hadden kunnen ingrijpen maar ervoor kozen dat niet te doen.

Hoogmoed eist altijd een prijs. De architecten van deze orde – zij die instellingen bouwden op de as van de Tweede Wereldoorlog om herhaling te voorkomen – gingen ervan uit dat moreel gezag zichzelf in stand hield, dat macht wet en geweten oneindig kon overrulen zonder gevolgen. Ze hadden het mis. Rijken die opkomen, vallen, vaak niet door slagveldheid maar door erosie van legitimiteit. Wanneer “Nooit Meer” een slogan wordt in plaats van een bindende ethiek, wanneer internationaal recht selectief wordt toegepast, wanneer het lijden van één volk draaglijk wordt geacht voor geopolitiek gemak, worden de zaden van vernietiging gezaaid.

Nu komt de rekening, en die komt met de onstuitbare kracht die Frank Herbert voorspelde in *Duinen* – een epos waarin macht, grondstoffencontrole en de onvermijdelijke cycli van opkomst en ondergang verweven zijn op een manier die profetisch aanvoelt in plaats van fictief. Drie metaforen uit het Duinen-universum kaderen de huidige geopolitieke aardbeving met griezelige precisie.

Ten eerste het citaat van prinses Irulan in *Kinderen van Duinen*: “Als de geschiedenis ons iets leert, dan is het dit: elke revolutie draagt in zich de zaden van haar eigen vernietiging. En rijken die opkomen, zullen ooit vallen.” Deze sobere waarschuwing weerklinkt door de

gebeurtenissen van maart 2026. De Verenigde Staten, architect en handhaver van de na-oorlogse orde gebouwd op ongeëvenaard militair projectievermogen, dollar-hegemonie en selectief moreel gezag, staan nu oog in oog met zelf toegebrachte wonden van eigen overreach. Wat begon als morele afschuw over straffeloosheid in Gaza, is uitgegroeid tot een structurele uitdaging: de koppige eis van het rijk tot absolute steun aan Israël, zelfs te midden van gedocumenteerde gruwelen, heeft wrok gezaaid in het Globale Zuiden en allianties dichter bij huis doen barsten. Elke escalatie – onthoofdingsslagen tijdens fragiele staakt-het-vurens, omleiding van defensiesystemen van Oekraïne en de Indo-Pacific – plant diepere zaden van terugslag. De moord op Opperste Leider Ali Khamenei op 28 februari 2026, midden in lopende onderhandelingen, verpletterde elk restant diplomatiek vertrouwen. Zijn zoon Mojtaba Khamenei, gehard door persoonlijk en familiair verlies, zweert wraak en aanhoudende weerstand, weigert staakt-het-vurens zonder systemische genoegdoening voor Palestina. De geschiedenis, zoals Irulan ons herinnert, staat geen eeuwig stijgen toe; de mechanismen die de VS tot supermacht verhieven, leggen nu kwetsbaarheden bloot tegenover vastberaden, asymmetrische weerstand.

Ten tweede de iconische zin toegeschreven aan Baron Vladimir Harkonnen: “Wie de specerij beheerst, beheerst het universum.” In Herberts kosmos is melange – de geriatrische specerij – de spil van de interstellaire beschaving: het verlengt leven, breidt bewustzijn uit en stelt Gilde-navigatoren in staat ruimte te vouwen. Controle over Arrakis betekent dus controle over alles. In onze analogie speelt olie (en in mindere mate vloeibaar aardgas) de rol van specerij. Decennialang domineerde de VS de stromen – niet altijd door directe bezit van reserves, maar via marine-superioriteit die zeeroutes beveiligde, allianties die vriendelijke producenten garandeerden, en het petrodollar-systeem dat vraag naar dollars verzekerde. De Straat van Hormuz, waar ooit ongeveer 20 procent van de wereldolie dagelijks doorheen ging, werd het moderne Arrakis-kneepunt. Irans effectieve sluiting – of zware beperking – van de straat, gesteund door raketdreigingen, mijnen en annuleringsverzekeringen, heeft die controle omvergeworpen. Verkeer is ingestort tot een druppel; Golf-producenten beperken output door overvolle opslag; omleidings pogingen via Bab el-Mandeb stuiten op nieuwe Houthi-dreigingen. De petrodollar zelf wankelt nu Iran experimenteert met yuan- of roebel-betalingen voor geallieerde ladingen. De architecten van de oude orde – Washington en haar nauwste bondgenoten – ontdekken plots dat nominale controle weinig betekent wanneer de stroom zelf kan worden onderbroken.

Toch komt het diepste inzicht uit een subtielere observatie in de *Kinderen van Duinen*-miniserie (die Herberts thema's weerspiegelt): “Het gaat niet om wie de specerij beheerst, maar wie de specerij kan verstoren.” Deze omkering vat de essentie van dit moment. De Verenigde Staten mogen nog steeds de grootste marine, de meest geavanceerde jagers en de diepste strategische reserves hebben, maar Iran – indirect gesteund door Russische inlichtingen, Chinese economische hedging en een netwerk van proxies – heeft aangetoond dat superieure macht ligt in verstoring. Door aanhoudende raketaanvallen, Hormuz te wurgen en secundaire knelpunten te bedreigen, legt Teheran kosten op die het rijk moeilijk duurzaam kan evenaren. Amerikaanse munitie brandt jarenavoorraad in weken op; interceptors worden omgeleid van andere theaters; bondgenoten heroverwegen stilletjes basisakkoorden nu Amerikaans-beschermd locaties vuur trekken dat ze niet volledig kunnen afslaan. De vliegdekschepen, ooit symbolen van ongeëvenaard projectievermogen,

opereren nu onder constante dreiging in een wereld van hypersonische wapens en drone-zwermen. De bluf is doorgeprikt: overweldigende conventionele macht hapert tegenover de bereidheid pijn te lijden en asymmetrische uitputting op te leggen.

De woede die dit afrekenen aanwakkerde – de bereidheid systemische ineenstorting te verwelkomen als het straffeloosheid beëindigt – weerspiegelt een diepere waarheid: wanneer morele uitputting samenkomt met materiële overbelasting, versnelt de val. Gewone westerse bevolkingen, verdoofd of afgeleid door bemiddelde beelden van lijden, faalden erin de machine te stoppen via algemene stakingen of massaal intrekken van instemming. Nu komt de pijn tastbaar aan bij de pomp en in de portemonnee. De recordafgifte van 400 miljoen vaten door het Internationaal Energieagentschap (11 maart 2026) – de grootste ooit – koopt weken, misschien maanden, maar uitputting dreigt eind juni als verstoringen aanhouden. Olieprijzen klimmen richting 100+ dollar per vat (met ergere scenario's die 135–200 dollar voorspellen); Europese benchmarks zoals TTF-gas exploderen; brandstofequivalenten van bijna €20 per liter worden denkbaar in hoge-belastingmarkten. Deze portemonneeschok – veel directer dan verre gruwelen – ontsteekt de massademonstraties, algemene stakingen en electorale revoltes die zo lang uitbleven.

Europa, vooral Duitsland, staat in het epicentrum van kwetsbaarheid. Berlijns Energiewende – kernenergie afbouwen en kolen versneld reduceren – heeft opties beperkt tot geïmporteerd gas en intermitterende hernieuwbaren, waardoor elektriciteitsprijzen gijzelaar zijn van mondiale fossiele volatiliteit. Frankrijk dempt met nucleaire baseload; Polen en Spanje behouden kolen of sterke zonne-ontkoppeling; de VS, China, Rusland en Japan putten uit diverse binnenlandse bronnen. Duitsland echter krijgt acute industriële pijn, fiscale spanning en politieke erosie. Kanselier Merz' coalitie klampt zich vast aan fiscale orthodoxie en onwrikbare verplichtingen – aan Oekraïne-steun, Rusland-sancties, onvoorwaardelijke Israël-steun – terwijl zuidelijke staten (Ierland, Spanje, Italië) morren over moreel hypocriet gedrag rond Gaza, en Hongarije/Slowakije pleiten voor pragmatisch energie-realisme door versoepeling van Russische importbeperkingen. De oliecrisis versterkt elke breuk: ongelijke pijnverdeling riskeert veto-cascades, beleidswendingen of complete desintegratie van EU-samenhang. Duitsland buigt óf – verzacht posities om binnenlandse opstand en vervroegde verkiezingen te voorkomen – óf wordt het scharnierpunt waarop het blok splijt.

Irans houding onderstreept het verstoringsparadigma. Opvolging door Mojtaba Khamenei heeft wraak versmolten met strategische helderheid. Geen uitweg na aanvallen tijdens actieve onderhandelingen; vertrouwen is verbrijzeld. Teheran eist niet slechts de-escalatie maar systemische genoegdoening – dekolonisatie van Palestina, ontmanteling van de “zionistische entiteit” – voorwaarden die politiek onmogelijk zijn voor een Amerikaanse regering gebonden aan pro-Israël-netwerken en lobby-invloed. Pogingen tot gezichtsreddend terugtrekken stranden op dit maximalisme. Het regime's decennialange voorbereiding – raketverspreiding, proxy-verharding, valutahedging – voert nu met precisie uit, verandert Amerikaanse bases van activa in liabilities en allianties in lasten.

In Duinens wijsheid draagt elke revolutie de zaden van haar eigen vernietiging, en rijken vallen omdat ze vergeten dat macht zonder legitimiteit broos is. De verlating van Gaza was dat vergeten in actie: een hoogmoed die straffeloosheid voor eeuwig veronderstelde. De

prijs is geen abstracte uitgestelde gerechtigheid; het is de ontwrichting die nu plaatsvindt – economische chaos, geopolitieke herpositionering, het barsten van de façade die ooit claimde een op regels gebaseerde wereld te handhaven. De rekening is opeisbaar, en de geschiedenis, onverbiddelijk, presenteert hem volledig.

Wat opdoemt is geen louter ineenstorting maar transformatie: een multipolaire dageraad waarin verstoring gelijkheid afdwingt, waarin het morele failliet van de oude orde wijkt voor een nieuwe, zij het turbulente, verlichting. De specerij stroomt niet langer op Washingtons voorwaarden. En in dat simpele feit schuilt het begin van een einde – en wellicht, eindelijk, de zaden van iets rechtvaardigers.